

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
*(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ
та онлайн-медіа)*

12.12.2025

Зміст:

(натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Мінкульт запустить школу для культурних інституцій та бізнесу щодо меценатства. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Мінкульт запровадить компенсацію для меценатів у 2026 році. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 11 груд. П'ять європейських країн інвестують майже €4 мільйони у Фонд культурної спадщини – Бережна. – Інф.](#)

[Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Омбудсман звинуватив Мінкультури у блокуванні передачі Костелу Св. Миколая в Києві релігійній громаді. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Лубінець закликав Мінкульт невідкладно передати Костел Святого Миколая релігійній громаді. – Інф.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В українському Телеграмі 67% коментарів є роботою російських ботоферм – ЦПД. – Інф.](#)

Мовні питання

[Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Заборона російськомовних версій на сайтах: чому замість результату матимемо наслідки. – Трохимчук О.](#)

Театр

[Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Театр імені Франка відкриє третю сцену. – Інф.](#)

Музика

[Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Продюсер Полякової Ясинський запропонував «Суспільному» ініціювати публічне обговорення перегляду правил нацвідбору на «Євробачення». – Інф.](#)

Візуальні мистецтва

[Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 11 груд. Культурний код Маріуполя: у Вільнюсі представили виставку маріупольських килимів. – Резніченко В.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Українському центрі у Литві представили виставку про культурний код Маріуполя. – Інф.](#)

Вечірній Київ. – 2025. – 11 груд. Культурний кластер «Краків» став майданчиком для мистецтва й жіночого лідерства. – Руденко Л.

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Фільм «Ти – космос» за три вікенди прокату зібрав ₪37,7 мільйона. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. На кінофестивалі VIAFF 2025 в Батумі покажуть українські фільми. – Інф.

Віледж Україна. – 2025. – 11 груд. «2000 метрів до Андріївки» та «Сират». У «Жовтні» повторно покажуть головні фільми року. – Гуржий В.

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

Вечірній Київ. – 2025. – 11 груд. У Києві створюють новий формат екскурсій для людей з порушенням зору: першу програму протестували в ботсаду. – Плакіна О.

Література

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Книжка Артема Чапая «Не народжені для війни» наступного року вийде нідерландською. – Інф.

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. Премія «Книга року ВВС» оголосила переможців 2025 року: які видання стали найкращими. – Наріжна В.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Премія «Книга року ВВС-2025» оголосила переможців. – Інф.; NV. – 2025. – 11 груд. Книга року ВВС 2025 в Україні. Оголошені переможці літературної премії. – Інф.; Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Книга року ВВС-2025 назвала переможців. – Нестелєєв М.

Українська літературна газета. – 2025. – 12 груд. У Львові провели презентацію двох книг про Григорія Сковороду. – Бернакевич Л.

Музейна справа

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Ющенко працює над створенням Національного музею Трипілля. – Інф.

Охорона культурної спадщини

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Україні запускають комплексну програму переосмислення трипільської культури. – Інф.

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. В питанні збереження мозаїк перша ініціатива має йти від громад – Мінкультури. – Інф.

Бібліотечна справа. Промоція читання

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Програма субсидій книгарням на оренду приміщень заблокована Мінфіном – Кравчук. – Інф.

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Анкарі відзначили 70-річчя Асоціації культури та солідарності кримських татар. – Інф.

NV. – 2025. – 11 груд. «Нам теж не байдуже». Директор Євробачення виступив з відкритим листом після того, як п'ять країн відмовились від участі в конкурсі. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Директор «Євробачення» висловився на тлі протестів щодо Ізраїлю. – Інф.; Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. «Євробачення – 2026» під загрозою? Директор конкурсу виступив зі зверненням. – Наріжна В.

Фокус. – 2025. – 12 груд. Переможці Євробачення відмовились від головної нагороди в конкурсі через Ізраїль. – Кметик Ю.; Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. Бойкот «Євробачення»: переможці 2024 року Нето повертають трофей на знак протесту проти Ізраїлю. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 12 груд. Переможці Євробачення-2024 Нето відмовилися від трофея через участь Ізраїлю в конкурсі. – Інф.

NV. – 2025. – 11 груд. Проводив незаконні розкопки в Криму. У Польщі затримали наукового співробітника Ермітажу, якого розшукує Україна. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 11 груд. «Дорозкопувався» у Криму: в Польщі затримано російського горе-археолога. – Здоровило Т.; Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Польща затримала російського науковця Ермітажу, причетного до незаконних розкопок у Криму. – Крупка А.

Загальні питання

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Мінкульт запустить школу для культурних інституцій та бізнесу щодо меценатства. – Інф.

Міністерство культури України запустить школу, яка буде допомагати культурним інституціям та бізнесу користуватися інструментами приватного партнерства та меценатства. Про це сказала віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики – міністр культури Тетяна Бережна під час конференції «Культура та інвестиції: публічно-приватне партнерство, меценатство, інвестиційні проєкти». Мета цієї програми – формувати ціннісні пропозиції для бізнесу. За її словами, у школі навчатимуть формувати якісні проєкти та вибудовувати партнерства. До навчання залучена Kyiv School of Economics, зокрема її підрозділ бізнес-освіти. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068482-minkult-zapustit-skolu-dla-kulturnih-institucij-ta-biznesu-sodo-mecenatstva.html>

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Мінкульт запровадить компенсацію для меценатів у 2026 році. – Інф.

Міністерство культури України впровадить наступного року відшкодування для меценатів у сфері культури. Про це сказала віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики – міністр культури Тетяна Бережна під час конференції «Культура та інвестиції: публічно-приватне партнерство, меценатство, інвестиційні проєкти». За її словами, якщо меценат інвестує 1 млн грн в культурну інституцію, наприклад, в театр, то законодавство дає йому право отримати назад 10%, і відсотки в майбутньому витратити на сплату своїх податків. «Тобто, з одного боку, це стимул для бізнесу, а з іншого – держава не втрачає коштів, а навпаки отримує гарантію майбутніх податкових надходжень. Ми вже обговорювали цю модель із бізнесом: комусь вона цікава більше, комусь менше. Але вже наступного року цей механізм запрацює, і ми побачимо, як саме бізнес ним користуватиметься», – сказала міністерка. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068551-minkult-zaprovadiť-kompensaciu-dla-mecenativ-u-2026-roci.html>

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. П'ять європейських країн інвестують майже €4 мільйони у Фонд культурної спадщини – Бережна. – Інф.

Данія, Нідерланди, Польща, Велика Британія та Іспанія погодилися інвестувати майже 4 млн євро у новостворений Фонд культурної спадщини, сказала віцепрем'єр-міністр з гуманітарної політики – міністерка культури Тетяна Бережна на конференції «Культура та інвестиції: публічно-приватне партнерство, меценатство, інвестиційні проєкти». За її словами, це – невеликі кошти в контексті тих збитків, які є, але вони стануть початком для запуску Фонду, і в майбутньому будуть витрачені на відновлення культурних інституцій. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068538-pat-evropejskih-krain-investuut-majze-4-miljoni-u-fond-kulturnoi-spadsini-berezna.html>

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Омбудсман звинуватив Мінкультури у блокуванні передачі Костелу Св. Миколая в Києві релігійній громаді. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Лубінець закликав Мінкульт невідкладно передати Костел Святого Миколая релігійній громаді. – Інф.

Міністерство культури України має невідкладно розпочати виконання рішення суду та передати релігійній громаді Костел Святого Миколая у Києві. Про це заявив Уповноважений Верховної Ради з прав людини Дмитро Лубінець у Телеграмі. За його словами, стан будівлі настільки жахливий, що руйнування можуть убити громадян України, «а релігійний об'єкт регулярно відвідують понад 600-700 людей». Омбудсмен нагадав, що «відповідна справа тягнеться тривалий час – майже 20 років». «Навіть попри те, що між релігійною громадою і Мінкультом підписаний меморандум, фактична передача так і не відбулася. Цьогоріч затягування процесу продовжується», – наголосив він. Водночас Дмитро Лубінець зауважив, що Дніпропетровський окружний адміністративний суд зобов'язав передати релігійну споруду громаді: рішення набрало законної сили, було підтверджене апеляцією, а Верховний Суд відмовив у відкритті касаційного провадження. Тобто юридичних перешкод більше немає. «Оскільки Міністерство культури України уникає діалогу й відмовляє у зустрічі представникам релігійної громади, це свідчить лише про свідоме блокування процесу. Закликаю Міністерство культури України невідкладно розпочати виконання рішення суду, забезпечити дотримання прав релігійної громади та усунути небезпечний технічний стан Костелу Святого Миколая!», – наголосив омбудсман. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1127654.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4068714-lubinec-zaklikav-minkult-nevidkladno-peredati-kostel-svatogo-mikolaa-religijnij-gromadi.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В українському Телеграмі 67% коментарів є роботою російських ботоферм – ЦПД. – Інф.

Росія витрачає мільярди доларів на рік на пропаганду. Особливу увагу ворог зосереджує зараз на розвиток відео за допомогою ШІ, а також на створення численних ботоферм. Так, 67% коментарів в українському сегменті Телеграму – це робота російських ботоферм. Про це в телеєфірі повідомив керівник Центру протидії дезінформації при РНБО Андрій Коваленко. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/4068504-v-ukrainskomu-telegrami-67-komentariv-e-robotou-rosijskih-botoferm-cpd.html>

Мовні питання

Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Заборона російськомовних версій на сайтах: чому замість результату матимемо наслідки. – Трохимчук О.

«Розробити та передати на розгляд до Верховної Ради законопроект, який заборонить російськомовні версії сайтів в Україні та передбачить покарання за порушення цієї вимоги. Петиція з такими закликами з'явилася на сайті Кабінету Міністрів ще у вересні і от, майже за три місяці (цілком вклавшись у дедлайн), зібрала необхідних 25 тисяч підписів. Далі уряд упродовж відведених йому десяти днів має оприлюднити свою відповідь. А поки ж Тиждень дослідив, чи має український парламент законодавчі важелі для такої заборони та якими можуть бути наслідки від реалізації. Недоцільним таке обмеження з точки зору контрпропаганди вважає заступниця голови комітету ВР з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенія Кравчук (фракція «Слуга народу»)...

Такої ж думки дотримується й інший член гуманітарного комітету – нардеп із «Європейської солідарності» Микола Княжицький. 2017 року він був одним із головних ініціаторів чинного нині Закону «Про забезпечення функціонування української мови як державної»... Усупереч цьому підходу маємо дані Центру протидії дезінформації при РНБО України про намір країни-агресорки створити на своїх землях «залізну інтернет-завісу». В ЦПД інформують: влада РФ вже активно обмежує доступ до певних ресурсів і мобільного інтернету під приводом безпеки, а з березня 2026 року «Роскомнадзор» матиме повноваження взагалі відключати російський сегмент мережі від глобальної... Почасті вимоги, викладені в «заборонній» петиції, втілити в життя таки можливо. Наприклад, зобов'язати державні органи не використовувати російську мову. Виняток – якщо це роблять, знову ж таки, в цілях контрпропаганди. Можливість такого підходу розглядає Микола Княжицький. «Якщо ми просто пропишемо в законі, що забороняємо російськомовні версії сайтів, а наші держоргани й надалі даватимуть свої новини російською в телеграмі, то результату не досягнемо. Але повністю запровадити такі обмеження ані юридично, ані технологічно нам не вдасться», – уточнює нардеп. На відсутності правового інструменту наголошує й Уповноважена із захисту державної мови Олена Івановська. Так, у коментарі агентству «Інтерфакс-Україна» вона пояснює: вимога петиції суперечить 27-й статті мовного закону, згідно з якою дозволяється існування версій сайту іншими мовами, якщо українська версія є головною. «Сам закон не уповноважує державу забороняти мови на приватних вебресурсах», – підкреслює омбудсменка. Таку ж позицію відстоює й керівниця ГО «Український світ» Анастасія Розлуцька... «Закон вимагає обов'язкової наявності української версії сайту, а інші мовні версії є правом, а не обов'язком суб'єктів господарювання. Він не передбачає жодних привілеїв чи необхідності існування російськомовних сайтів. Тому твердження, що російськомовні версії це «колоніальний рудимент, який потрібно заборонити», як на мене, є некоректним з правової точки зору. Закон уже визначає пріоритет державної мови і це його ключове завдання», – додає Розлуцька. Окремо керівниця ГО «Український світ» спиняється й на викладений у петиції пропозиції додати до відповідної статті мовного закону словосполучення «крім російської». «Закон

про мову не містить жодної згадки про російську і не передбачає окремих винятків чи переліків дозволених або заборонених мов. Тому пропозиція дописати в закон формулу «крім російської» виглядає дивно. Бо який сенс забороняти те, чого закон взагалі не регулює», – аналізує вона. Будь-які гучні заклики до активних дій завжди варто розглядати на предмет можливих наслідків. Наприклад, Ярослав Юрчишин зауважує, що запускати такі обмеження було би найбільш правильним не в наказовому порядку, а спонукаючи редакції до відповідної ініціативи. Інакше – Росія неминуче апелюватиме до міжнародного права з огляду на нібито обмеження прав певної частини громадян. Він не виключає, що «для таких структур, як Європейський суд з прав людини (ЄСПЛ), ці аргументи можуть стати достатніми, щоби вживати певних заходів щодо України»... На ризиках, пов'язаних із потенційними оскарженнями такого рішення, акцентує й мовна омбудсменка...». Докладно:

<https://tyzhden.ua/zaborona-rosijskomovnykh-versij-na-sajtakh-chomu-zamist-rezultatu-matymemo-naslidky/>

Театр

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Театр імені Франка відкриє третю сцену. – Інф.

Національний академічний драматичний театр ім. Івана Франка через рік планує відкрити третю «Сцену під химерами», генеральний директор – художній керівник театру Євген Нищук під час конференції «Культура та інвестиції: публічно-приватне партнерство, меценатство, інвестиційні проекти». Він зазначив, що нещодавно відбулася зустріч із СЕО провідних українських компаній. Подія не планувалася як фандрейзинг, адже він хотів лише представити концепцію майбутнього проекту. «... Але коли ми показали макет майбутньої сцени, яку плануємо відкрити через рік, за один вечір зібрали 1 100 000 грн», – сказав Євген Нищук. Для управління коштами буде створено наглядову раду та відкрито рахунок, де кожен інвестор зможе бачити рух коштів і цільове використання бюджету. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068550-teatr-imeni-franka-vidkrie-tretu-scenu.html>

Музика

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Продюсер Полякової Ясинський запропонував «Суспільному» ініціювати публічне обговорення перегляду правил нацвідбору на «Євробачення». – Інф.

Продюсер виконавиці Ольги Полякової Михайло Ясинський звернувся до Національної суспільної телерадіокомпанії України з пропозицією ініціювати публічне обговорення необхідності перегляду положень правил національного відбору на міжнародний пісенний конкурс «Євробачення». Він наголосив, що мова – не про конкретного артиста і не про безпосередньо цьогорічний відбір. Він нагадав, що чинна редакція Правил нацвідбору передбачає автоматичну заборону участі для артистів, які у період 2014–2022

років мали виступи на території РФ або тимчасово окупованих територіях – без урахування контексту, мотивів, формату діяльності та подальшої публічної позиції. На його думку, такий підхід не враховує реальні життєві обставини, не передбачає індивідуальної оцінки, створює ризики непрямой дискримінації, формує презумпцію «неналежності» без аналізу. У зв'язку з цим він пропонує закласти такі положення в правила: повна й безумовна заборона будь-якої діяльності з агресором після 24 лютого 2022 року; період до 24 лютого 2022 року має оцінюватися диференційовано; індивідуальна оцінка замість автоматичної дискваліфікації; однакові критерії для всіх, включно з питаннями: сплати податків в Україні, дотримання законодавства, законності перетину кордону в умовах воєнного стану. Серед іншого, продюсер вкотре заявив, що «не хоче доводити це питання до суду». Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1127852.html>

Візуальні мистецтва

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 11 груд. Культурний код Маріуполя: у Вільнюсі представили виставку маріупольських килимів. – Резніченко В.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Українському центрі у Литві представили виставку про культурний код Маріуполя. – Інф.

У Вільнюсі презентували проєкт «Культурний код Маріуполя. Зруйнований, але не знищений», створений для збереження пам'яті про місто, яке постраждало від російської агресії. Під час заходу представили відтворені маріупольські килими та цифрові копії етнографічних матеріалів, повідомили в Українському центрі. Окремо представили історію литовської текстильниці українського походження Natalija Griezė Vilkelienė. Вона займається відновленням маріупольських килимів на основі архівних фотографій та працює з традиційними техніками ткацтва. Подію організували Український центр у Вільнюсі, Литовська рада культури, Маріупольська міська рада та Маріупольський краєзнавчий музей. Презентація відбулася 10 грудня. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/kulturnij-kod-mariupolja-u-vilnjusi-predstavili-vistavku-mariupolskikh-kilimiv.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4068416-v-ukrainskomu-centri-u-litvi-predstavili-vistavku-pro-kulturnij-kod-mariupola.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 11 груд. Культурний кластер «Краків» став майданчиком для мистецтва й жіночого лідерства. – Руденко Л.

У Культурному кластері «Краків» відкрилася виставка художниці Liliya Kovtun «Ювелірний живопис». Протягом десяти днів відвідувачі матимуть змогу побачити її роботи. Того ж дня відбувся фінал проєкту «Сила лідерок», організованого Інститутом розвитку, спільноті та євроінтеграції. Учасниці взяли участь у майстер-класі з нейрографіки – інтуїтивної техніки арттерапії, яка допомагає візуалізувати мрії та трансформувати мислення. Поєднання двох подій створило особливу атмосферу єдності мистецтва й жіночого лідерства. Докладно:

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Фільм «Ти – космос» за три вікенди прокату зібрав ₪37,7 мільйона. – Інф.

Науково-фантастична драма «Ти – космос» режисера Павла Острікова за три вікенди прокату збрала 37,7 млн грн, повідомляє Державне агентство України з питань кіно. Фільм створено компанією ForeFilms у міжнародній співпраці з Бельгією за підтримки Держкіно. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068600-film-ti-kosmos-za-tri-vikendi-prokату-zibrav-377-miljona.html>

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. На кінофестивалі BIAFF 2025 в Батумі покажуть українські фільми. – Інф.

На Батумському міжнародному арт-хаусному кінофестивалі BIAFF 2025 відбудуться покази українських фільмів в межах програми «Focus on Ukraine».. Серед стрічок про Україну: «2000 метрів до Андріївки» режисера Мстислава Чернова (Україна, 2025); «Дівія» Дмитра Грешка (Польща / Україна / Нідерланди / США, 2025); «Критичний стан» Міли Жлуктенко (Німеччина, 2025); «За 769 км, Нью-Йорк» режисерки Софії Бугрій (Україна, 2025). Фестиваль BIAFF 2025 проходитиме з 13 по 17 грудня у Батумі. Кінопокази відбудуться в кінотеатрі CAVEA GRAND MALL. На кінофестивалі буде представлено 15 повнометражних фільмів, а також 25 короткометражних фільмів з понад 20-ти країн. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4068463-na-kinofestivali-biaff-2025-v-batumi-pokazut-ukrainski-filmi.html>

Віледж Україна. – 2025. – 11 груд. «2000 метрів до Андріївки» та «Сират». У «Жовтні» повторно покажуть головні фільми року. – Гуржий В.

Кінотеатр «Жовтень» із 18 грудня поверне у прокат 22 фільми, які у 2025 році стали лауреатами міжнародних кінофестивалів, кінопремій та отримали гарні відгуки від глядачів. Покази відбуватимуться в межах проєкту «Найкращі фільми року». Можна буде подивитися: «2000 метрів до Андріївки» Мстислава Чернова; «Сентиментальна цінність» – фаворит «оскарівської» кампанії та володар гран-прі Каннського кінофестивалю; «Сират» – спродюсований братами Альмодоварами фільм, що став призером Канн; «Таємний агент» – фільм отримав дві нагороди на Каннському кінофестивалі 2025; «Звук падіння» – призер Канн і претендент на «Оскар» від Німеччини; «Реал» – фільм Олега Сенцова про воєнні події 2023 року; «Порцелянова війна» – цьогорічний номінант на «Оскар» від України в категорії «Найкращий документальний фільм»; «Фрагменти льоду» – лауреат «Кінокола» та ін. Докладно:

<https://www.village.com.ua/village/culture/culture-news/369337-laquo-2000-metriv-do-andriyivki-raquo-ta-nbsp-laquo-sirat-raquo-u-nbsp-laquo-zhovtni-raquo-povtorno-pokazhut-golovni-filmi-roku>

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

Вечірній Київ. – 2025. – 11 груд. У Києві створюють новий формат екскурсій для людей з порушенням зору: першу програму протестували в ботсаду. – Плакіна О.

У Києві стартує новий інклюзивний напрям роботи – розробка спеціальних екскурсійних програм для людей з порушенням зору. Про це повідомила заступниця голови КМДА Марина Хонда. За її словами, проєкт реалізують спільно з Управлінням туризму та промоцій КМДА. Екскурсії поєднуюватимуть пізнання, сенсорний досвід і ментальне розвантаження. Першу таку програму протестували в Національному ботанічному саду ім. Миколи Гришка. У пілотній аудіотактильній прогулянці взяли участь п'ятеро дітей зі спеціальної школи №5. Під час прогулянки діти взаємодіяли з рослинами через дотик, запахи, звуки та навіть легкі вібрації. Особливим елементом став біомузичний пристрій, який перетворює електричні сигнали рослин на мелодії та тактильні імпульси. Управління туризму вже працює над створенням серії подібних екскурсій для різних вікових і соціальних груп. Найближчим часом буде відкрито набір на прогулянки для людей з порушенням зору. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/120852/>

Література

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Книжка Артема Чапая «Не народжені для війни» наступного року вийде нідерландською. – Інф.

Книжка «Не народжені для війни» Артема Чапая у лютому 2026 року з'явиться в перекладі нідерландською мовою у видавництві De Bezige Bij («Працьовита бджілка»). Передмову до нідерландського видання написав письменник з Нідерландів – Тоні Вірінга (Tommy Wieringa). Автор зацікавився книжкою після того, як прочитав англійський переклад за рекомендацією Андрія Куркова. Переклав видання Тобіас Волс. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068726-knizka-artema-capaa-ne-narodzeni-dla-vijni-nastupnogo-roku-vijde-niderlandskou.html>

Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. Премія «Книга року ВВС» оголосила переможців 2025 року: які видання стали найкращими. – Наріжна В.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Премія «Книга року ВВС-2025» оголосила переможців. – Інф.; NV. – 2025. – 11 груд. Книга року ВВС 2025 в Україні. Оголошені переможці літературної премії. – Інф.; Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Книга року ВВС-2025 назвала переможців. – Нестелєєв М.

Організатори літературної премії «Книга року ВВС 2025» оголосили переможців. Головну відзнаку отримав роман Лени Лягушонкової «Мій прапор записав котик». Журі обирало фіналістів серед 41 видання, а переможці отримали грошову премію та право видавців використовувати логотип нагороди. У фіналі з романом Лени Лягушонкової змагалися твори Богдана Журавля «Букурія. Історія одного плавання», Мирослави Кирильчук «Микольцьове щастя», Євгенії Кузнецової «Вівці цілі» та Марії Олексі

«Кімнати Естер». Збірка «Списки» принесла Мирославу Лаюку перемогу у номінації «Книга року BBC – Есеїстика 2025». Роман Катерини Штанко «Вершники дощу» став переможцем у категорії «Дитяча книга року BBC 2025». Це друга нагорода авторки в премії BBC, першу вона отримала у 2014 році. Докладно:

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/premija-kniha-roku-bbc-oholosila-peremozhtsiv-2025-roku-jaki-vidannja-stali-najkrashchimi.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068721-premia-kniga-roku-vvs2025-ogolosila-peremozciv.html>

<https://nv.ua/ukr/books/kniga-roku-bbc-2025-lyena-lyagushonkova-katya-shtanko-ta-mirolav-layuk-vidznacheni-50567829.html>

<https://tyzhden.ua/knyha-roku-bbc-2025-nazvala-peremozhtsiv/>

Українська літературна газета. – 2025. – 12 груд. У Львові провели презентацію двох книг про Григорія Сковороду. – Бернакевич Л.

У Львівській письменницькій організації відбулася презентація двох книг про Григорія Сковороду: праці Богдана Завідняка «Григорій Сковорода. Джерела мудрости» та дослідження Григорія Васяновича «Християнсько-філософський персоналізм. Григорій Сковорода». Докладно:

<https://litgazeta.com.ua/news/u-lvovi-provely-prezentatsiiu-dvokh-knyh-pro-hryhoriia-skovorodu/>

Музейна справа

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Ющенко працює над створенням Національного музею Трипілля. – Інф.

Наразі триває робота над створенням Національного українського музею Трипілля та іншими проектами, які займатимуться комплексним вивченням трипільської культури, повідомив Віктор Ющенко під час пресконференції «Трипілля: культурний код України. Наука, ідентичність, національна безпека». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068692-usenko-pracue-nad-stvorennam-nacionalnogo-muzeu-tripilla.html>

Охорона культурної спадщини

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Україні запускають комплексну програму переосмислення трипільської культури. – Інф.

Трипільська спадщина розглядається як доказ тисячолітньої тягlosti української цивілізації та як ресурс для формування сучасного культурного коду. На цьому наголосили учасники пресконференції «Трипілля: культурний код України. Наука, ідентичність, національна безпека». Дискусія була приурочена до виходу спеціального випуску журналу «Антиквар» – «Україна. Світ Трипілля». Представниця ГО «Наша Основа» Ірина Ванникова наголосила, що трипільська спадщина перестане бути лише археологічним феноменом і стає ключовим елементом сучасного українського культурного наративу. Вона зауважила, що презентацією журналу «Антиквар» починається великий

мультимедійний проєкт «Україна. Світ, Трипілья», у межах якого планується реалізувати нові книги, фільми, театральні постановки, VR-виставку та ідею створення сучасного музею трипільської цивілізації. Окремо вона наголосила на важливості того, що трипільська культура номінована до списку Світової спадщини ЮНЕСКО. У свою чергу Президент України 2005–2010 років Віктор Ющенко підкреслив цивілізаційну вагу трипільської культури та необхідність державних інституцій для її системного дослідження. Водночас професор, доктор історичних наук, археолог, дослідник Трипілья Михайло Відейко підкреслив, що українці можуть претендувати на історичну спадщину Трипілья, бо «це наша земля і, відповідно, це наша історія». Історик і публіцист Олександр Зінченко розповів про підготовку нової книги про трипільську цивілізацію. За його словами, книгу видає видавництво «Абабагаламага», а її презентація запланована на «Книжковому Арсеналі» у травні. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068708-v-ukraini-zapuskaut-kompleksnu-programu-pereosmislenna-tripilskoi-kulturi.html>

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. В питанні збереження мозаїк перша ініціатива має йти від громад – Мінкультури. – Інф.

В питанні збереження мозаїк перша ініціатива має йти від громад, але Міністерство культури готове разом з громадськими організаціями створити навчальну загальнонаціональну програму на цю тему, вважає заступник міністра з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації Анастасія Бондар. «Ми точно готові працювати в цьому напрямі. Тут питання збереження, за яке відповідає держава. А держава відповідає за збереження того, що є у неї на балансі, що внесено до відповідних реєстрів і списків. Для того, щоб воно там з'явилося є досить зрозумілий процес – громада повинна це ініціювати на рівні області...», – сказала Анастасія Бондар. У цьому процесі важлива робота на місцях, зокрема формування розуміння, що громадам щось потрібно зберегти, бо воно надалі може ними використовуватися як частина економічного розвитку і туристичного потенціалу. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1127705.html>

Бібліотечна справа. Промоція читання

Інтерфакс. – 2025. – 11 груд. Програма субсидій книгарням на оренду приміщень заблокована Мінфіном – Кравчук. – Інф.

Заступниця голови парламентського комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенія Кравчук заявляє, що в наступному році програма «єКнига» може запрацювати для батьків при народженні дитини, розпочатися поповнення бібліотечних фондів у співфінансуванні з громадами, а програма субсидій книгарням на оренду приміщень заблокована Міністерством фінансів. «По бюджету Інституту книги на наступний рік є 285 млн грн, і це без врахування перехідних коштів «єКниги», які не були використані – там десь ще 200 млн грн. Тут ми маємо найближчий час визначитися з міністерством, як найкраще ці додаткові кошти витратити», – сказала Євгенія Кравчук. За її словами, є ідея додатково по програмі «єКнига» уже зараз відкрити категорію

молодих батьків на купівлю книг при народженні дитини «Перша книга малюка», що згідно із законом передбачалося на період після завершення війни. Крім того, обговорюється запуснути пілотний проєкт закупівель книг для бібліотечних фондів у співфінансуванні 50/50 з громадами. Серед іншого, Євгенія Кравчук повідомила, що питання субсидій на компенсацію оренди для книгарень заблоковано Міністерством фінансів. «Це теж десь 200 млн грн і заблоковано Міністерством фінансів, немає цих коштів. Про це знає міністр культури, з'явилася зараз нова заступниця, яка буде займатися питаннями книг... А це дуже зараз важливо, бо частина книгарень каже, що у них погані справи», – додала депутатка, наголосивши, що цей механізм потрібно впроваджувати. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1127689.html>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 11 груд. В Анкарі відзначили 70-річчя Асоціації культури та солідарності кримських татар. – Інф.

У турецькій столиці Анкарі відбулися урочисті заходи з нагоди 70-річчя Асоціації культури та солідарності кримських татар. «Ці 70 років – це лише початок... Наша місія – прокласти шлях і стежки до Криму, відкрити двері для повернення на нашу батьківщину. Ми – люди, віддані цій справі та вірі в неї», – сказав голова асоціації Мюкремін Шахін. Депутатка Меджлісу кримськотатарського народу, голова Міжнародного жіночого союзу ім. Шефіки Гаспринської Гаяна Юксель наголосила на тому, що Асоціація культури та солідарності кримських татар завдяки своїй активності сприяє передачі історії та культурної спадщини кримськотатарського народу з покоління в покоління, має важливе значення для зміцнення зв'язків дружби та добросусідства між Туреччиною та Україною. Вона також зачитала привітання від голови Меджлісу кримськотатарського народу Рефата Чубарова. У святковому концерті взяли участь творчі колективи, що діють при Асоціації культури та солідарності кримських татар, та відомі в Туреччині виконавиці кримськотатарських пісень. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/4068439-v-ankari-vidznacili-70ricca-asociacii-kulturi-ta-solidarnosti-krimskih-tatar.html>

NV. – 2025. – 11 груд. «Нам теж не байдуже». Директор Євробачення виступив з відкритим листом після того, як п'ять країн відмовились від участі в конкурсі. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 11 груд. Директор «Євробачення» висловився на тлі протестів щодо Ізраїлю. – Інф.; Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. «Євробачення – 2026» під загрозою? Директор конкурсу виступив зі зверненням. – Наріжна В.

Директор «Євробачення» Мартін Грін опублікував відкритий лист на тлі бойкоту Іспанією, Ірландією, Ісландією, Нідерландами та Словенією пісенного конкурсу через участь Ізраїлю. Листа до фанів опублікували на офіційному сайті

«Євробачення». Мартін Грін пояснює, що «Євробачення» виникло 70 років тому як символ миру та надії, який мав об'єднати післявоєнну розділену Європу. Зі слів директора конкурсу, фани хотіли б, щоб «ми займали чітку позицію щодо геополітичних подій», але конкурс може лише «продовжувати об'єднувати людей, керуючись правилами». Мартін Грін гарантує, що у 2026 році всі мовники-учасники поважатимуть правила конкурсу, а якщо ні – то це викриють. «Присутність Ізраїлю на Євробаченні стає джерелом дедалі більшої напруженості через війну в Газі. Крім цього, серед учасників є занепокоєння щодо процесів голосування та промокампанії. Після Євробачення 2025 кілька країн заявили, що уряд Ізраїлю намагався вплинути на голосування громадськості. Тому Європейська мовна спілка (EBU) запровадила низку змін до правил, зокрема заборонила мовникам та артистам брати участь у сторонніх промокампаніях, які можуть вплинути на результати голосування. Також зменшено вагу голосування фанів та повернуто журі в півфінали та збільшено кількість членів журі. 4 грудня EBU проголосувала за присутність Ізраїлю на конкурсі. Через це Іспанія, Нідерланди, Словенія та Ірландія оголосили бойкот. 10 грудня до них приєдналася Ісландія. Докладно:

<https://life.nv.ua/ukr/evrovizion/yevrobachennya-2026-direktor-zvernuvsya-do-faniv-cherez-zakliki-boykotuvati-konkurs-cherez-izrajil-50567727.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068564-direktor-evrobacenna-vislovivsa-na-tli-protestiv-sodo-izrailu.html>

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/jevrobachennja-2026-pid-zahrozoju-direktor-konkursu-vistupiv-zi-zvernennjam.html>

Фокус. – 2025. – 12 груд. Переможці Євробачення відмовились від головної нагороди в конкурсі через Ізраїль. – Кметик Ю.; Дзеркало тижня. Україна. – 2025. – 12 груд. Бойкот «Євробачення»: переможці 2024 року Немо повертають трофей на знак протесту проти Ізраїлю. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 12 груд. Переможці Євробачення-2024 Немо відмовилися від трофея через участь Ізраїлю в конкурсі. – Інф.

Артисти Немо, які здобули перемогу на Євробаченні – 2024, оголосили, що повертають свій трофей організаторам. Рішення ухвалено через те, що Ізраїль допустили до участі в конкурсі. У своєму зверненні Немо підкреслили, що цінують євробаченську спільноту та все, чому їх навчив цей досвід, однак тепер не вважають правильним зберігати нагороду. Відповідну заяву музиканти оприлюднили на своїй сторінці в Instagram. «Євробачення заявляє, що виступає за єдність, інклюзивність і гідність для всіх. Саме ці цінності робили цей конкурс важливим для мене. Але продовження участі Ізраїлю під час того, що Незалежна міжнародна комісія розслідування ООН визначила як геноцид, показує очевидний конфлікт між цими ідеалами та рішеннями, ухваленими EBU», – наголосили Немо. Також артисти зауважили, що ситуація стосується не окремих виконавців чи громадян. За словами Немо, пісенний конкурс не вперше використовують для покращення іміджу держави, «яку звинувачують у серйозних порушеннях», попри те, що EBU заявляє про аполітичність «Євробачення». Докладно:

<https://focus.ua/uk/lifestyle/736674-yevrobachennya-2026-peremozhci-2024-roku-povertayut-trofej-cherez-uchast-izrajilyu>

<https://zn.ua/ukr/CULTURE/bojkot-jevrobachennja-peremozhci-2024-roku-nemo-povertajut-trofej-na-znak-protestu-proti-izrajilju.html>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/4068910-peremozci-evrobacenna2024-nemo-vidmovilisa-vid-trofea-cerez-uchast-izrailu-v-konkursi.html>

NV. – 2025. – 11 груд. Проводив незаконні розкопки в Криму. У Польщі затримали наукового співробітника Ермітажу, якого розшукує Україна. – Інф.; Україна молода. – 2025. – 11 груд. «Дорозкопувався» у Криму: в Польщі затримано російського горе-археолога. – Здоровило Т.; Український тиждень. – 2025. – 11 груд. Польща затримала російського науковця Ермітажу, причетного до незаконних розкопок у Криму. – Крупка А.

У Варшаві затримали наукового співробітника Ермітажу Олександра Бутягіна. Україна розшукує його через проведення незаконних археологічних досліджень в окупованому Криму. Про це повідомляє польське видання RMF24. За словами кореспондента Кшиштофа Засади, Олександра Бутягіна затримали минулого тижня в одному з варшавських готелів співробітники Агентства внутрішньої безпеки Польщі. Україна наголошує, що дії росіянина на розкопках є частиною системного розграбування культурної спадщини Кримського півострова. Повідомляється, що Окружна прокуратура Варшави після допиту ухвалила рішення вимагати для Олександра Бутягіна тимчасового арешту на 40 днів. Такий арешт необхідний для виконання формальностей, пов'язаних із потенційною екстрадицією вченого до України. Йому може загрозовувати до 10 років в'язниці. Докладно:

<https://nv.ua/ukr/kultura/pracivnika-rosiyskogo-ermitazhu-oleksandra-butyagina-yakogo-rozshukuye-ukrajina-zatrimali-u-polshchi-50567646.html>

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/192655/>

<https://tyzhden.ua/polshcha-zatrymala-rosijskoho-naukovtsia-ermitazhu-prychetnoho-do-nezakonnykh-rozkopok-u-krymu/>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm